

- నిపీడిత శిరోగ్రీవా వ్యవేష్ఠంత మహాహయః |
 కిన్నరోరగ గంధర్వ యక్షవిద్యాధరా స్తదా || 31
- పీడితం తం నగవరం త్యక్త్వా గగన మాస్థితాః |
 స చ భూమిధర శ్శీమాన్ బలినా తేన పీడితః || 32
- స వృక్షశిఖరోదగ్రః ప్రవివేశ రసాతలమ్ |
 దశయోజనవిస్తార స్త్రింశద్యోజన ముచ్చితః || 33
- ధరణ్యాం సమతాం యాత స్స బభూవ ధరాధరః |
 స లిలంఘయిషు ర్భీమం సలీలం అవణార్ణవమ్ || 34
- కల్లోలాస్పాల వేలాంత ముత్పపాత నభో హరిః || 35

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్రికాయాం సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే షట్పంచాశ స్కర్ణః

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||

ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైసం జహి రావణిమ్ ||

అథ సప్తపంచాశ స్కర్ణః

- హనుమతా ఆకాశేన ప్రతినివర్తనమ్
 సచంద్ర కుముదం రమ్యం సార్కకారండవం శుభమ్ |
 తిష్య శ్రవణ కాదంబ మభ్రశైవాల శాద్వలమ్ || 1
- పునర్వసు మహామీనం లోహితాంగ మహాగ్రహమ్ |
 ఐరావత మహాద్వీపం స్వాతీ హంస విలోళితమ్ || 2
- వాత సంఘాత జాతోర్మి చంద్రాంశు శిశిరాంబుమత్ |
 భుజంగ యక్ష గంధర్వ ప్రబుద్ధ కమలోత్పలమ్ || 3

- హనుమాన్ మారుతగతి ర్మహానా రివ సాగరమ్ |
 అపార మపరిశ్రాంతః పుప్లువే గగనార్ణవమ్ || 4
- గ్రసమాన ఇవాకాశం తారాధిప మివోల్లిఖన్ |
 హర నివ సనక్షత్రం గగనం సార్కమండలమ్ || 5
- మారుత స్యాత్మజ శ్శ్రీమాన్ కపి ర్వ్యోమచరో మహాన్ |
 హనుమాన్ మేఘజాలాని వికర్షన్నివ గచ్ఛతి || 6
- పాండురారుణవర్ణాని నీలమాంజిష్ఠకాని చ |
 హరితారుణవర్ణాని మహాభ్రాణి చకాశిరే || 7
- ప్రవిశ న్నభ్రజాలాని నిష్పతంశ్చ పునః పునః |
 ప్రచ్ఛన్నశ్చ ప్రకాశశ్చ చంద్రమా ఇవ లక్ష్మితే || 8
- వివిధాభ్ర ఘనాపన్న గోచరో ధవళాంబరః |
 దృశ్యాదృశ్య తను ర్వీర స్తదా చంద్రాయతేఽంబరే || 9
- తార్క్వాయమాణో గగనే బభాసే వాయునందనః |
 దారయన్ మఘబృందాని నిష్పతంశ్చ పునః పునః || 10
- నదన్ నాదేన మహతా మేఘస్వన మహాస్వనః |
 ప్రవరాన్ రాక్షసాన్ హత్వా నామ విశ్రావ్య చాత్మనః || 11
- ఆకులాం నగరీం కృత్వా వ్యథయిత్వా చ రావణమ్ |
 అర్థయిత్వా బలం ఘోరం వైదేహీ మభివాద్య చ || 12
- ఆజగామ మహాతేజాః పున ర్మధ్యేన సాగరమ్ |
 పర్వతేంద్రం సునాభం చ సముపస్సృశ్య వీర్యవాన్ || 13
- జ్యాముక్త ఇవ నారాచో మహావేగోఽభ్యుపాగతః |
 స కించి దనుసంప్రాప్త స్సమాలోక్య మహాగిరిమ్ || 14

- మహేంద్రం మేఘసంకాశం ననాద హరిపుంగవః |
 స పూరయామాస కపి ర్దిశో దశ సమంతతః || 15
- నదన్ నాదేన మహతా మేఘస్వన మహాస్వనః |
 స తం దేశ మనుప్రాప్త స్సుహృద్ధర్శనలాలసః || 16
- ననాద హరిశార్దూలో లాంగూలం చాప్యకంపయత్ |
 తస్య నానద్యమానస్య సుపర్ణచరితే పథి || 17
- ఫలతీ వాస్య ఘోషేణ గగనం సార్కమండలమ్ |
 యే తు తత్రోత్తరే తీరే సముద్రస్య మహాబలాః || 18
- పూర్వం సంవిష్ఠితా శూరా వాయుపుత్ర దిదృక్షవః |
 మహతో వాయునున్నస్య తోయదస్యేవ గర్జితమ్ || 19
- హనుమతః ప్రత్యాగమనేన వానరాణాం సముత్సాహః*
- శుశ్రువు స్తే తదా ఘోష మూరువేగం హనూమతః |
 తే దీనమనస స్సర్వే శుశ్రువుః కానచౌకసః || 20
- వానరేంద్రస్య నిర్ఘోషం పర్జన్యనినదోపమమ్ |
 నిశమ్య నదతో నాదం వానరా స్తే సమంతతః|| 21
- బభూవు రుత్సుకా స్సర్వే సుహృద్ధర్శనకాంక్షిణః |
 జాంబవాన్ స హరిశ్రేష్ఠః ప్రీతి సంహృష్టమానసః || 22
- ఉపామంత్ర్య హరీన్ సర్వా నిదం వచన మబ్రవీత్ |
 సర్వథా కృతకార్యోశౌ హనూమాన్ నాత్ర సంశయః || 23
- న హ్య స్యాకృతకార్యస్య నాద ఏవం విధో భవేత్ |
 తస్య బాహూరవేగం చ నినాదం చ మహాత్మనః || 24
- నిశమ్య హరయో హృష్టౌ స్సముత్పేతు స్తతస్తతః |
 తే నగాగ్రా న్నగాగ్రాణి శిఖరా చ్ఛిఖరాణి చ || 25

ప్రహృష్టా స్సమపద్యంత హనూమంతం దిదృక్షవః |
 తే ప్రీతాః పాదపాగ్రేషు గృహ్య శాఖా స్సువిష్టితాః || 26

వాసాంసీవ ప్రశాఖాశ్చ సమావిధ్యంత వానరాః |
 గిరిగహ్వర సంలీనో యథా గర్జతి మారుతః || 27

ఏవం జగర్జ బలవాన్ హనూమాన్ మారుతాత్మజః |
 తమభ్ర ఘనసంకాశ మాపతంతం మహాకపిమ్ || 28

దృష్ట్వా తే వానరా స్సర్వే తస్థుః ప్రాంజలయ స్తదా |
 తత స్తు వేగవాంస్తస్య గిరే ర్గిరినిభః కపిః || 29

నిపపాత మహేంద్రస్య శిఖరే పాదపాకులే |
 హర్షే ణాపూర్యమాణోఽసౌ రమ్యే పర్వతనిర్హరే || 30

భిన్న పక్ష ఇవాకాశాత్ పపాత ధరణీధరః |
 తతస్తే ప్రీతమనస స్సర్వే వానరపుంగవాః || 31

హనుమంతం మహాత్మానం పరివా ర్యోపతస్థిరే |
 పరివార్య చ తే సర్వే పరాం ప్రీతి ముపాగతాః || 32

హనుమతా వానరేభ్యః సీతాదర్శనకథనమ్

ప్రహృష్టవదనా స్సర్వే త మరోగముపాగతమ్ |
 ఉపాయనాని చాదాయ మూలాని చ ఫలాని చ || 33

ప్రత్యర్చయన్ హరిశ్రేష్ఠం హరయో మారుతాత్మజమ్ |
 హనుమాంస్తు గురూన్ వృద్ధాన్ జాంబవత్ ప్రముఖాం స్తదా || 34

కుమార మంగదం చైవ సోఽవందత మహాకపిః |
 స తాభ్యాం పూజితః పూజ్యః కపిభిశ్చ ప్రసాదితః || 35

దృష్టా సీతేతి విక్రాంతః సంక్షేపేణ న్యవేదయత్ |
నిషసాద చ హస్తేన గృహీత్వా వాలిన స్సుతమ్ || 36

రమణీయే వనోద్దేశే మహేంద్రస్య గిరే స్తదా |
హనుమా నబ్రవీ ధృష్ట స్తదా తాన్ వానరర్షభాన్ || 37

అశోకవనికాసంస్థా దృష్టా సా జనకాత్మజా |
రక్ష్యమాణా సుఖేఘోరాభీ రాక్షసీభి రనిందితా || 38

ఏకవేణీధరా బాలా రామదర్శనలాఅసా |
ఉపవాసపరిశ్రాంతా జటిలా మలినా కృశా || 39

తతో దృష్టేతి వచనం మహార్థ మమృతోపమమ్ |
నిశమ్య మారుతే స్సర్వే ముదితా వానరాభవన్ || 40

క్షేళంత్యన్యే నదంత్యన్యే గర్జంత్యన్యే మహాబలాః |
చక్రుః కిలికిలా మన్యే స్రుతిగర్జంతి చాపరే || 41

కేచి దుచ్చ్చితలాంగూలాః ప్రహృష్టాః కపికుంజరాః |
అంచితాయతదీర్ఘాణి లాంగూలాని ప్రవివ్యధుః || 42

అపరే చ హనూమంతం వానరా వారణోపమమ్ |
ఆప్లుత్య గిరిశృంగేభ్య స్సంస్పృశంతి స్మ హర్షితాః || 43

జాంబవదాదిభిః లంకావృత్తాంత పరిప్రశ్నః

ఉక్తవాక్యం హనూమంత మంగద స్త మథాబ్రవీత్ |
సర్వేషాం హరివీరాణాం మధ్యే వచన ముత్తమమ్ || 44

సత్త్వే వీర్యే న తే కశ్చిత్ సమో వానర! విద్యతే |
యదవప్లుత్య విస్తీర్ణం సాగరం పునరాగతః || 45

అహో స్వామిని తే భక్తి రహో వీర్యమహో ధృతిః |
దిష్ట్యా దృష్టా త్వయా దేవీ రామపత్నీ యశస్విని || 46

దిష్ట్యా త్యక్త్యతి కాకుత్స్థ శ్శోకం సీతావియోగజమ్ |
 తతోంగదం హనూమంతం జాంబవంతం చ వానరాః || 47

పరివార్య ప్రముదితా భేజిరే విపులా శ్శిలః |
 శ్రోతుకామా స్సముద్రస్య అంఘనం వానరోత్తమాః || 48

దర్శనం చాపి అంకాయా స్సీతాయా రావణస్య చ |
 తస్థుః ప్రాంజలయ స్సర్వే హనుమ ద్వదనోన్ముఖాః || 49

తస్థౌ తత్రాంగద శ్శ్రీమాన్ వానరై ర్భూభి ర్వృతః |
 ఉపాస్యమానో విబుధై ర్దివి దేవపతి ర్యథా || 50

హనూమతా కీర్తిమతా యశస్వినా
 తథాంగదే నాంగద బద్ధబాహునా |
 ముదా తదాధ్యాసిత మున్నతం మహాత్
 మహీధరాగ్రం జ్వలితం శ్రీయాభవత్ || 51

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే వాల్మీకీయే చతుర్వింశత్యహస్రికాయాం
 సంహితాయామ్ శ్రీమత్సుందరకాండే సప్తపంచాశ స్సర్గః

ఆపదా మపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదామ్ |
 లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమా మ్యహమ్ ||

ధర్మాత్మా సత్యసంధశ్చ రామో దాశరథి ర్యది |
 పౌరుషే చాప్రతిద్వంద్వ శ్శరైనం జహి రావణిమ్ ||

అథ అష్టపంచాశ స్సర్గః

హనుమతా స్వకృత్యవివరణమ్

తత స్తస్య గిరే శ్శృంగే మహేంద్రస్య మహాబలాః |
 హనుమత్ ప్రముఖాః ప్రీతిం హరయో జగ్ము రుత్తమామ్ || 1

తం తతః ప్రీతిసంహృష్టః ప్రీతిమంతం మహాకపిమ్ |
 జాంబవాన్ కార్యవృత్తాంత మప్యచ్ఛ దనిలాత్మజమ్ || 2